

Beleidsplan

Stichting Agroforestry Flevoland

2026-2027

agroforestry
network
Flevoland

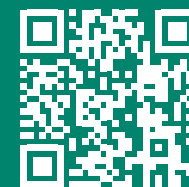
Inhoudsopgave

Inleiding	3
Aanleiding en context	5
Beleidsvisie	6
Beleidsuitgangspunten	7
Strategie en maatregelen	8
Kennis en innovatie	
Ondersteuning agrariërs	
Communicatie en participatie	
Beleidsverankering	
Partners en samenwerking	10
Activiteiten	11
Planning (2026 - 2027)	11
Financieel kader en begrotingsopzet	12
Basiskosten	
Projectkosten	
Duurzame verankering	15
Monitoring en evaluatie	15
Slotbeschouwing	15

Meer leren over agroforestry?

Ga naar www.agroforestryflevoland.nl of scan de QR code.

Inleiding

De Stichting Agroforestry Flevoland zet zich in voor de ontwikkeling, toepassing en opschaling van agroforestry: een vorm van landbouw waarbij bomen, struiken en landbouwgewassen worden gecombineerd in één geïntegreerd productiesysteem. Deze manier van landbouw draagt bij aan de verduurzaming van de voedselproductie in Flevoland door de positieve effecten wat betreft klimaatadaptie, bodemkwaliteit, waterkwaliteit en biodiversiteit in het agrarische landschap van Flevoland.

De komende twee jaar richt de stichting zich op het verankeren van agroforestry binnen de Flevolandse landbouw, door kennisopbouw, netwerkvorming en ondersteuning van ondernemers in het integreren

van agroforestry in hun bedrijfsvoering. De stichting wil zo stimuleren dat agroforestry breed bekend is en dat de kansen voor toepassing in de bedrijfsvoering worden gezien en worden benut.

Dit beleidsplan is de basis om de samenwerking met gebiedspartijen en (semi) overheden in de komende jaren op te pakken en vorm te geven. Elk initiatief is in deze pioniersfase, een maatwerk initiatief.

'Agroforestry stelt ons bedrijf in staat om het bosinstinct van onze kippen te bevorderen, terwijl we tegelijkertijd noten kunnen telen op hetzelfde areaal.'

Jari Rombouts

biologisch-dynamisch pluimveehouder

Aanleiding en context

Flevoland is bij uitstek een landbouwprovincie met jonge, vruchtbare gronden en een innovatieve agrarische sector. Het huidige landbouwsysteem, gebaseerd op grootschalige monoculturen, is de laatste decennia volop ontwikkeld tot een hoogproductieve landbouw.

Er is ook een keerzijde als we kijken naar de ecologische veerkracht en het verdienvermogen van agrarische bedrijven op de lange termijn. We zien dat we voor grote opgaven staan op het gebied van bodemkwaliteit, waterkwaliteit, klimaatadaptatie, biodiversiteit en waterbeheer

Agroforestry biedt een kansrijk pallet om te werken aan de geschetste opgaven. Het combineert de productiviteit van landbouw met de ecologische functies van bomen.

Dit draagt bij aan:

- CO₂-opslag en klimaatmitigatie,
- Verbetering van bodem- en waterkwaliteit en waterhuishouding,
- Verhoging van biodiversiteit,
- Landschappelijke kwaliteit en recreatieve waarde,
- Nieuwe verdienmodellen voor boeren (hout, noten, vruchten, ecosysteemdiensten).

In Flevoland is, door de inzet van een Netwerk Agroforestry, de afgelopen jaren een duidelijke beweging op gang gekomen:

- Meerdere pilotbedrijven zijn reeds actief en leveren waardevolle praktijkervaringen;
- Binnen het Netwerk Agroforestry Flevoland worden kennisdagen, excursies en bijeenkomsten georganiseerd;
- Steeds meer agrariërs starten met aanplant van bomen of struiken binnen hun bedrijfsvoering.
- Inbedding in landelijk netwerk van 12 provinciale netwerken agroforestry met kennisuitwisseling

Deze ontwikkelingen vragen om een volgende stap: structurele verankering en opschaling. Daarvoor is de Stichting Agroforestry Flevoland opgericht, om een samenhangend beleidskader helpen te ontwikkelen, deze te vertalen naar de praktijk en essentiële financiële ondersteuning te bieden aan agrariërs.

Beleidsvisie

Agroforestry is nu nog een niche, maar levert bouwstenen voor de landbouw van de toekomst. De stichting streeft naar een Flevoland waarin bomen en gewassen elkaar versterken, landbouw veerkrachtiger wordt, het landschap en de biodiversiteit versterkt en agrariërs een gezond economisch perspectief hebben.

De visie rust op drie pijlers:

1. Economische duurzaamheid: agroforestry als innovatief teeltsysteem met diversificatie van inkomsten. We maken onderscheid tussen verdienvermogen (euro/ha) en verdienmodel (verbreding gewassen/activiteiten).
2. Bijdragen aan maatschappelijke vraagstukken door ecologische meerwaarde: agroforestry als bijdrage aan klimaat, water, bodem en biodiversiteit.
3. Sociale en landschappelijke inbedding: agroforestry als zichtbaar onderdeel van een toekomstgericht Flevolands landschap.

Met deze drie pijlers denkt de stichting te kunnen bijdragen aan het ondernemerschap van het boerenbedrijf (korte en langere termijn), de agrarische sector te ondersteunen (middel- en lange termijn) en een maatschappelijke meerwaarde te creëren. (korte-, middel- en lange termijn).

De Stichting Agroforestry Flevoland formuleert voor de periode 2026–2027 de volgende hoofddoelstellingen:

1. Bewustwording op mogelijkheden in de landbouw over agroforestry met voor Flevoland focus op akkerbouw
2. Kennisontwikkeling, kennisdeling en voorlichting over oplossingsrichtingen en de meerwaarde die agroforestry biedt.
3. Ondersteuning bieden aan minimaal 10 nieuwe agrariërs bij de inrichting van agroforestry-systemen op het bedrijf.
4. Realisatie van ten minste 100 hectare agroforestry in Flevoland. En zo uitvoering geven aan het beleid van de provincie Flevoland en de gemeenten in Flevoland. Denk aan b.v. realisatie van bufferzones in overgangen stedelijk gebied naar platteland, realisatie bossenstrategie.
5. Ondersteuning bieden aan een traject om true value pricing voor agroforestry producten/diensten in Flevoland te realiseren.
6. Smeden en faciliteren van nieuwe verbindingen tussen boeren en gebiedspartijen om agroforestry te realiseren.
7. Wegnemen van belemmeringen in wet- en regelgeving.

Beleidsuitgangspunten

De stichting hanteert de volgende uitgangspunten:

- Samenwerking staat centraal: tussen agrariërs, gebiedspartijen, kennisinstellingen en overheden.
- Praktijkgericht leren is leidend: het vormgeven van het beleid van de stichting wordt gevoed door wat op het land werkt.
- Economische en maatschappelijke waarden worden in balans ontwikkeld.
- Transparantie, kennisdeling en monitoring zijn randvoorwaarden voor opschaling.
- Agroforestry wordt gezien als integraal onderdeel van gebiedsgericht beleid (NPLG, stikstof, klimaatadaptatie).

**'Ik geloof niet in één
juiste manier van boeren.
Je moet durven proberen,
leren en bijsturen.'**

Maarten Burgmans
melkveehouder en akkerbouwer in Dronten

Strategie en maatregelen

De stichting zal op de volgende onderdelen strategische focus aanbrengen.

6.1 Kennis en innovatie

- Uitbreiding van tenminste één van de pilotbedrijven tot regionaal kenniscentrum.
- Medewerking verlenen aan onderzoek, publicaties van praktijkhandleidingen en factsheets.
- Actieve uitwisseling van kennis met het landelijk netwerk over de ervaringen in Flevoland.

Meer leren over agroforestry?

Ga naar www.agroforestryflevoland.nl of scan de QR code.

6.2 Ondersteuning agrariërs

- Advies en begeleiding bij planvorming, aanplant en beheer.
- Opleidingen en workshops in samenwerking met Aeres.
- Kennisuitwisseling tussen voorlopers en nieuwe deelnemers.

6.3 Communicatie en participatie

- Een jaarlijkse agroforestry kennisdag Flevoland.
- Bijeenkomsten faciliteren om boeren te verbinden.
- Publiekscampagnes en veldexcursies voor beleidsmakers en burgers.
- Actieve communicatie via website en sociale media.

6.4 Beleidsverankering

- Structureel overleg met provincie en gemeenten over inpassing van agroforestry in ruimtelijke plannen.
- Aansluiting bij provinciale subsidieregelingen en GLB-inkomenssteun.
- Input leveren aan beleidsprocessen binnen de uitvoeringsaanpak landelijk gebied Flevoland. Hieronder vallen ook thema's als bodemdaling en verzilting: hoe kan agroforestry een rol van betekenis spelen?

Partners en samenwerking

Belangrijke samenwerkingspartners zijn:

- Boeren en pilotbedrijven – uitvoering en praktijkervaring.
- BoerenNatuur Flevoland- uitvoering en praktijkervaring, inbedding groene dooradering.
- Provincie Flevoland – beleidskader, financiering vanuit groene dooradering en gebiedsgericht werken.
- Gemeenten in Flevoland-beleidskader, financiering en gebiedsgericht werken.
- Aeres Hogeschool/MBO – kennisontwikkeling en opleiding.
- Wageningen University & Research – onderzoek en monitoring.
- LTO Noord en agrarische collectieven – vertegenwoordiging van boerenbelangen.

- Natuurorganisaties – synergie met biodiversiteitsdoelen.
- Financiers van agrarische bedrijven.
- Organisaties/investeerdere met duurzaamheids- en/of innovatiedoelen.
- Waterschap Zuiderzeeland.

De stichting vervult een coördinerende en verbindende rol, als schakel tussen beleid, praktijk en kennis. Dat doet de stichting door inzet van projecten en door het coördineren van het Netwerk Agroforestry Flevoland.

'Agroforestry heeft ons bedrijf ecologisch veel gebracht'.

Wim Stegeman

biologisch-dynamisch akkerbouwer

Activiteiten

De volgende activiteiten wil de stichting uitvoeren:

1. Door agrariërs, onderzoekers, onderwijsinstellingen en beleidsmakers met elkaar te verbinden. Het opbouwen van kennis en vertrouwen tussen al deze partijen waardoor het regionale netwerk versterkt en samenwerking gestimuleerd wordt.
2. Door zichtbaar te zijn, weten partijen het netwerk te vinden.
3. Met excursies, studiebijeenkomsten en workshops inspireert het netwerk boeren.
4. Met het maken van concrete bedrijfsplannen ondersteunt de stichting de realisatie van agroforestry in de praktijk.
5. Met uitvoering van regelingen voor aanplant ondersteunt het de realisatie van hectares agroforestry.
6. Met gebiedsgerichte werkgroepen kunnen boeren samen met de industrie, banken en overheden bedrijfsmatige, financiële en juridische knelpunten aanwijzen en wegnemen.
7. Na een eerste jaar vraagt het bestuur begin 2027 een groep van 'critical friends' om te evalueren over het eerste jaar van de stichting en de verdere ontwikkeling van activiteiten.

Om deze genoemde activiteiten goed planmatig te kunnen uitvoeren zal de stichting een uitvoeringsplan/agenda maken.

Planning (2026 - 2027)

Jaar	Resultaat
2026	Opzet Stichting Agroforestry Flevoland, netwerk uitbreiden, website upgraden, kennisdag agroforestry, eerste evaluatie
2027	Uitvoering provinciale/gemeentelijke regelingen ter bevordering van agroforestry, communicatiecampagne, 2 open dagen agroforestry, beleidsadviezen.
Ambitie 2028	Verankering in provinciaal beleid, vervolgvorstel structurele samenwerking en kenniscentrum.

Financieel kader en begrotingsopzet

Om de ambities voor de periode 2026–2027 te realiseren, is een solide financiële basis noodzakelijk. De Stichting Agroforestry Flevoland werkt met een tweedelige begroting:

10.1 Basiskosten voor organisatie, communicatie en netwerkondersteuning.

10.2 Projectkosten voor uitvoering, kennisontwikkeling en praktijkactiviteiten.

De stichting streeft naar basisfinanciering vanuit de provincie Flevoland, aangevuld met bijdragen van gemeenten, landelijke programma's (zoals GLB), kennisinstellingen en private partners.

De stichting streeft ernaar om na drie jaar de basiskosten via projecten te kunnen verrekenen. Er is dan geen aparte post meer in de begroting voor basiskosten.

10.1 Basiskosten

De basiskosten zijn nodig om de stichting als organisatie effectief te laten functioneren en de samenwerking in het netwerk te ondersteunen.

- Stichtingskosten. Deze waarborgen de continuïteit en transparantie van de organisatie.
 - Kosten voor administratie, secretariaat, bestuursvergaderingen, juridische ondersteuning en jaarverslaglegging.
- Netwerkfacilitering. Dit is de kern van de verbindende rol van de stichting.
 - Ondersteuning voor coördinatie, organisatie van bijeenkomsten, kennisdagen en overleg met partners (agrariërs, provincie, gemeenten en kennisinstellingen).

Communicatie en online zichtbaarheid. Deze middelen zorgen voor kennisdeling, zichtbaarheid en betrokkenheid van deelnemers en publiek.

- Ontwikkeling en onderhoud van de website, sociale mediakanalen en nieuwsbrieven.

10.2 Projectkosten

De projectkosten hebben betrekking op concrete uitvoeringsactiviteiten die bijdragen aan de doelstellingen uit dit beleidsplan.

- Uitvoering van regelingen en ondersteuning agrariërs. De stichting vervult een rol bij de groene dooradering, gericht op vergroening van het landelijk gebied. Daarbij hoort onder meer:
 - Adviesverlening aan agrariërs over inrichting van agroforestry-systemen;
 - Begeleiding bij aanplant en keuze van soorten;
 - Plantgoedvergoeding;
 - Beheersvergoeding voor de eerste jaren van onderhoud.

De stichting zal in samenwerking met gebiedspartijen, waaronder BoerenNatuur Flevoland een uitvoeringsagenda maken. Voorbeelden van mogelijke projecten zijn:

- Agroforestry bij stads- en dorpsuitbreiding. Agroforestry kan een waardevolle functie vervullen in de overgangszone tussen stedelijk gebied en open landschap. De stichting wil dit de komende jaren verder ontwikkelen door:
 - Ontwerpen en pilotprojecten te realiseren rond stads- en dorpsranden;
 - Samen te werken met gemeenten voor opdrachten gericht op zachte landschappelijke overgangen;
 - Bewoners en lokale initiatieven te betrekken bij aanleg en beheer.

- Combinatie maatschappelijke meerwaarde en economische haalbaarheid. Een belangrijk uitgangspunt van de stichting is dat agroforestry alleen succesvol kan zijn als het zowel ecologisch als economisch rendoert. Daarom worden middelen ingezet voor:
 - Onderzoek naar verdienmodellen (combinaties van voedselproductie, CO₂-credits, houtopbrengst en biodiversiteitsdiensten);
 - Demonstratieprojecten waarin maatschappelijke waarde (zoals CO₂-opslag, waterberging, biodiversiteit) wordt gekoppeld aan financieel rendement;
 - Monitoring van maatschappelijke en economische effecten als basis voor beleidsontwikkeling.

De stichting evalueert de uitvoeringsagenda jaarlijks en stelt deze daar waar nodig bij.

'Met liefde telen en de aarde met zorg nalaten voor morgen!'

Tineke Alberts

biologisch-dynamisch akkerbouwer

Duurzame verankering

De provincie-investering in deze beleidsperiode dient als opstartimpuls om de infrastructuur en kennisbasis te versterken. Na 2027 streeft de stichting naar een structureel financieringsmodel, waarin agroforestry een vanzelfsprekend onderdeel vormt van Flevolands beleid en praktijk ondersteund door een combinatie van publieke middelen, ecosysteemdiensten en marktinkomsten.

De wijze waarop dit vorm gaat krijgen zal de stichting in de komende twee jaar uitwerken.

Monitoring en evaluatie

De voortgang wordt jaarlijks geëvalueerd aan de hand van:

- Aantal deelnemende bedrijven
- Oppervlakte agroforestry
- Gerealiseerde kennisproducten
- Deelname aan bijeenkomsten

De resultaten worden gedeeld met partners en de provincie in een jaarlijks voortgangsrapport.

Slotbeschouwing

De Stichting Agroforestry Flevoland ziet de komende jaren als een cruciale fase in de ontwikkeling van een toekomstbestendig landbouwsysteem. Met provinciale steun kan de regio zich verder ontwikkelen tot landelijk voorbeeldgebied voor agroforestry, waar ecologie en economie hand in hand gaan.

Het voorgestelde beleid vormt de basis voor duurzame samenwerking tussen boeren, kennisinstellingen en overheden, met als gezamenlijk doel 'een veerkrachtig en groen Flevoland'.

Meer weten over agroforestry Flevoland?
Ga naar www.agroforestryflevoland.nl

